

Marika Salo

SIJOTTAMISEN OHJAAMINEN

Sijoitusneuvot ja -suositukset
sijoittajan päätöksenteossa

Alma Talent
2016 Helsinki

Copyright © 2016 Talentum Media Oy ja Marika Salo

ISBN 978-952-14-2794-7

ISBN 978-952-14-2796-1 (verkkokirja)

ISBN 978-952-14-2795-4 (e-kirja)

Kansi: Sirpa Puntti

Taitto: Sirpa Puntti

BALTO print, Liettua 2016

Anna palautetta kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

SISÄLLYS

Sisällys	5
Esipuhe	11
Keskeiset lyhenteet	15
1 Johdanto	17
1.1 Arvopaperimarkkinat sääntelytulvan vallassa	17
1.2 Kuluttajaoikeudelliset haasteet	19
1.3 Sijoitusneuvot ja -suositukset päätöksenteon ohjaamisessa	21
1.4 Informaatio arvopaperimarkkinaoikeuden ytimessä	24
1.5 Teoksen tavoite ja toteutus	27
1.6 Lähdeaineisto	30
1.7 Teoksen rakenne	35
2 Sijoittamisen ohjaamisen sääntely	39
2.1 Sijoittajan informaatioympäristö	39
2.1.1 Arvopaperimarkkinatoimijoiden vuorovaikutussuhteet	39
2.1.2 Informaatioympäristö ja informaatiotyypit	42
2.2 Sijoitusneuvonnan ja sijoitussuosituksen sääntely	44
2.2.1 Rahoitusvälineet ja sijoituspalvelun tarjoajat sääntelyn kohteena	44
2.2.2 Sääntelyn rakenne	48
2.2.3 EU-sääntelyn merkitys ja kehitys	53
2.2.4 Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi	59
2.2.5 Markkinoiden väärinkäyttöasetus	68
2.3 Informaatioon kohdistuva sääntely	75
2.3.1 Informaation tarjoamista koskevat periaatteet	75

2.3.2	Totuudenvastaisten ja harhaanjohtavien tietojen kieltö	77
2.3.3	Hyvä tapa toiminnan ohjaajana	86
2.3.4	Riittävien tietojen saatavillapito	89
2.4	Osapuoliasetelmaan perustuva sääntely	90
2.4.1	Heikomman suojan merkitys	90
2.4.2	Sijoitusneuvojan asema asiantuntijana	92
2.4.3	Kuluttajaoikeudellisia näkökohtia	97
2.5	Erilaisten suosittelumekanismien yhteyksistä	100

3 Sijoitusinformaatio sijoittajan päätöksenteossa 107

3.1	Sijoittajan päätöksenteon lähtökohdat	107
3.2	Rahoitusteorian näkemykset sijoittajan päätöksenteosta	109
3.2.1	Rationaalinen sijoittaja ja tehokkaat markkinat	109
3.2.2	Riskin ja tuoton suhde	110
3.2.3	Hajauttamisen merkitys	112
3.3	Arvopaperimarkkinaoikeudellinen huolellisen sijoittajan käsite	115
3.4	Päätösteoriat ja sijoittajan päätöksenteko	122
3.5	Sijoittajien taloudellisen lukutaidon merkitys	125
3.6	Sijoitusinformaation turvaaminen	130
3.6.1	Tiedonantovelvollisuuksien tehokkuus	130
3.6.2	Informaation esittämistavan merkitys	133
3.6.3	Visualisointi apuvälineenä	139
3.7	Sijoittamisen ohjaamisen yhteys sijoittajan päätöksentekoon	141
3.8	Sijoittamisen ohjaaminen ja huolellinen sijoittaja	143

4 Sijoitussuositukset yleisenä ohjaamisen välineenä 145

4.1	Sijoitussuosituksen määritelmä	145
4.2	Sijoitussuositukset ja markkinoiden väärinkäyttö	148

4.3	Menettelytavat sijoitussuositusten antamisessa	150
4.3.1	Suositusten laatiminen	150
4.3.2	Suositusten levittäminen	157
4.4	Sijoitussuositukseen liittyvät tilannetekijät.	159
4.4.1	Sijoitussuositusten yhteys sisäpiiritietoon	159
4.4.2	Sijoitussuosituksen antajan rooli	160
4.4.3	Suositusyyppi	165
4.4.4	Jakelukanava ja kohderyhmän laajuus	168
4.4.5	Sijoitussuosituksen esitystapa.	169
4.4.6	Vastuuvapauslausekkeiden merkitys	170
4.5	Sijoitussuositusten antamisen keskeiset kysymykset	171
5	Sijoitusneuvonta yksilöllisenä ohjaamisen välineenä	173
5.1	Sijoitusneuvonnan määritelmä	173
5.2	Know your customer -periaate ja soveltuvuusarviointi.	178
5.3	Sijoitusneuvojan tiedonantovelvollisuus	187
5.3.1	Tiedonantovelvollisuuden sisältö	187
5.3.2	Tiedonantovelvollisuuden rajanvetotilanteet	192
5.3.3	Varoittamisvelvollisuuden sisältö.	196
5.3.4	Tuotekohtaiset rajanvetotilanteet	200
5.4	Sijoitusneuvonnan dokumentointi.	203
5.5	Sijoitusneuvontaprosessin vaiheet	205
6	Tilannetekijät sijoitusneuvonnassa	209
6.1	Tapauskohtaisuudesta tilannetekijöiksi.	209
6.2	Sijoittajan ominaisuudet	210
6.2.1	Sijoittajan kokemus ja tietämys	210
6.2.2	Sijoittajan taloudellinen asema.	217
6.2.3	Yritys asiakkaana	220
6.2.4	Sijoittajan iäkkyyys	222
6.2.5	Sijoittajan äidinkieli	226
6.2.6	Sijoittajan terveydentila.	228
6.3	Sijoitustuote.	230
6.3.1	Sijoitustuotteen monimutkaisuus	230

6.3.2	Sijoituksen riskitaso	239
6.3.3	Uudentyyppiset tuotteet	243
6.4	Neuvontatilanne.....	244
6.4.1	Sijoitusneuvonnan riippumattomuus ja laajuus	244
6.4.2	Keskustelujen luonne ja kesto	247
6.4.3	Ristiinmyyntitilanteet	250
6.5	Osapuolten aktiivisuus	251
6.5.1	Execution only -tilanteet	251
6.5.2	Sijoitusneuvojan aloitteellisuus	253
6.5.3	Asiakkaan aktiivisuus	254
6.6	Yleinen markkinatilanne	256
6.7	Tilannetekijöiden hyödyntäminen arvioinnissa	259

7 Sijoitussuosituksista sijoitusneuvontaan..... 261

7.1	Sijoitussuositusten ja sijoitusneuvonnan välinen suhde	261
7.1.1	Jakelukanavan henkilöityminen	261
7.1.2	Säätelyn taustalla olevat tavoitteet.....	264
7.1.3	Informaation eri roolit	266
7.2	Tyypilliset virhetilanteet	268
7.2.1	Arvopaperilautakunnan toiminta ja rooli	268
7.2.2	Arvopaperilautakunnan ratkaisut virhetilanteiden ilmentäjinä.....	270
7.3	Tulevaisuuden haasteita sijoituspalveluiden tarjoamisessa	277
7.3.1	Finanssialan keskeiset haasteet	277
7.3.2	Fintech ja automatisoitu varainhoito	278
7.3.3	Finanssialan vähittäismarkkinoiden muutospainet	283

---

8 Johtopäätökset	285
8.1 Villistä idästä arvopaperimarkkinalakiin	285
8.2 Arvopaperimarkkinalaista villiintyvään sääntelyyn	287
8.3 Tilannetekijöiden merkitys	290
8.4 Sijoitusneuvojan ja sijoittajan ”10 käskyä”	292
Lähdeluettelo	297
Oikeustapausluettelo	313
Asiahakemisto	317